

Slimību profilakses un
kontroles centrs

SNOMED CT ceļa karte Latvijai līdz 2030. gadam

25.09.2026

Slimību profilakses un
kontroles centrs

Latvijas Digitālās
veselības centrs

Paula Stradiņa
Medicīnas vēstures
muzejs

ERAF projekts Nr. 4.1.1.4/2/25/I/002 “Digitālās veselības risinājumu attīstība, pārvaldība un kompetenču veicināšana veselības nozarē”

Slimību profilakses un
kontroles centrs

Klīniskās terminoloģijas un klasifikācijas

Dr.med. habil., Māris Baltiņš,
SPKC vecākais sabiedrības veselības analītiķis,
LZA Terminoloģijas komisijas priekšsēdētājs

Slimību profilakses un
kontroles centrs

Valodas funkcijas medicīnā

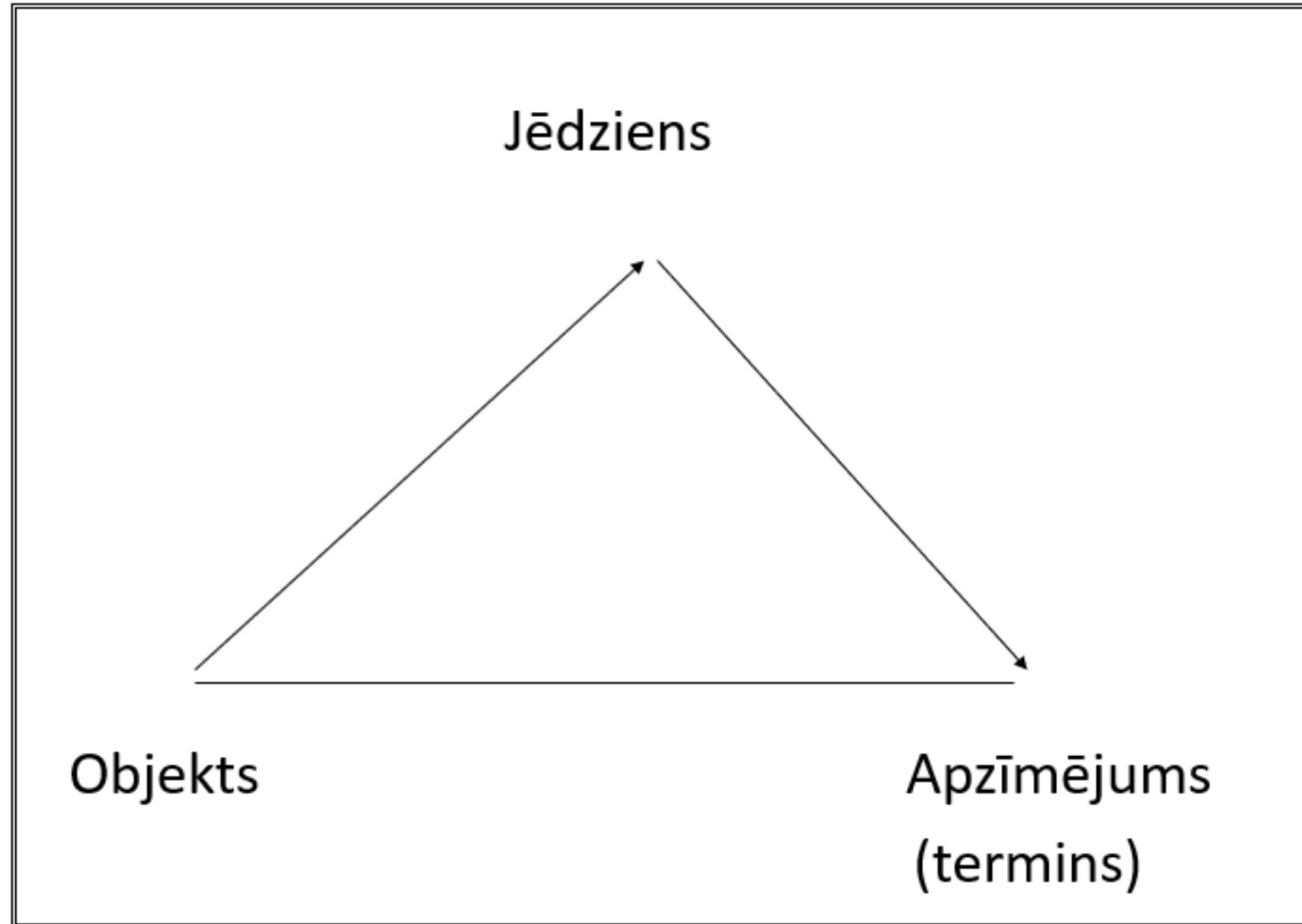
- KOMUNIKATĪVĀ (saziņa starp ārstu un pacientu; domu apmaiņa starp ārstniecības personām; informācija plašsaziņas līdzekļos);
- EMOCIONĀLĀ (ļauj paust empātiju, kombinējot verbālos un neverbālos izteiksmes līdzekļus);
- LEĢISLATĪVĀ (nodrošina tiesību normu noteikšanu);
- IZGLĪTOJOŠĀ (zināšanu iegūšanas līdzeklis);
- KREATĪVĀ (jaunu atziņu paušanas līdzeklis).

Visu šo funkciju īstenošanai **nepieciešami bagāti un niansēti valodas resursi**, kas pirmām kārtām saistāmi ar **terminoloģijas esamību**.

Slimību profilakses un
kontroles centrs

Terminoloģiskais trīsstūris

Slimību profilakses un
kontroles centrs

Jēdziena un termina attiecības

Apzīmējamais jēdziens: «Šaha figūra, kas pārvietojas diagonāli pa vienas krāsas lauciņiem»

Vārdi (termini):

En: bishop; Fr: fou ‘nerrs, āksts, muļķis’

La: cursor; Pl: goniec; De: Laufer ‘skrējējs’;

Lv: laidnis (jaunvārds);

Ru: слон ‘zilonis’; Es: alfil (no arābu valodas)

Var definēt, attēlot ar shematisku zīmējumu vai simbolu.

Pamatjēdzieni

Termins ir vārds vai vārdkopa (terminācijas vienība), kas attiecīgās nozares terminu sistēmā izteic noteiktu jēdzienu.

Terminu sistēma ir vispārzinātnisku vai kādas nozares jēdzienu sistēmai atbilstoši izvēlētu, sagrupētu un hierarhiski strukturētu terminu kopa. Plašākā nozīmē var runāt arī par starpnozaru, vispārtehnisku, vispārzinātnisku vai pat visu kādas valodas terminu kopumu.

Terminoloģija ir kādas nozares terminu kopums.

“Bez nozares nepastāv termini, bez terminiem nepastāv nozare.”

Eižens Visters (*Wüster*)

Slimību profilakses un
kontroles centrs

MEDICĪNAS TERMINOLOĢIJAS IEDALĪJUMS

- Morfoloģisko disciplīnu termini (anatomija, histoloģija, embrioloģija);
- Fizioloģijas un patoloģijas termini (attīstība, novecošanās, organisma funkcijas normā un patoloģijā, iekaisums, audzēji, imunitāte, slimību patoģenēze);
- Biomedicīniskie termini (bioķīmija, mikrobioloģija, parazitoloģija, laboratoriskā, vispārīgā farmakoloģija);
- Klīniskās medicīnas termini (slimību simptomi, klīniskās izpausmes, slimību un sindromu apzīmējumi, komplikācijas, tos grupējot pa nozarēm);
- Farmācijas un farmakoterapijas termini (aktīvās vielas un to SNN, zāļu formas, zāļu lietošana un dozēšana);
- Ar medicīnas tehnoloģijām saistīti termini (no vienkāršas aprūpes līdz sarežģītām attēldiagnostikas, ārstēšanas un rehabilitācijas metodēm);
- Sabiedrības veselības, epidemioloģijas un veselības aprūpes organizācijas termini;
- Termins, kas raksturo veselības un slimības sociālo dimensiju (darbnespēja un tās ekspertīze, medicīnas socioloģija, ārsta un pacienta attiecības).

Pieejamās starptautiskās klasifikācijas

- Starptautiskās statistiskās slimību un veselības problēmu klasifikācijas 10. redakcijas (SSK-10) 2019. gadā atjauninātā versija (visi trīs sējumi);
- SSK adaptācija ļaundabīgo audzēju kodēšanai (SSK-O-3.2);
- Starptautiskā funkcionēšanas, nespējas un veselības klasifikācija (SFK);
- Ievainojumu datubāzes (IDB) kodēšanas rokasgrāmata;
- NOMESCO Ķirurģisko manipulāciju klasifikācija (2010. gada versija);
- ATĶ kodu klasifikācija;
- Vielu saraksts (aktīvās zāļu vielas un ārstniecības augi);
- MedDRA (*Medical Dictionary for Regulatory Activities*).

Tuvā nākotnē SSK-11 un SNOMED.

Slimību profilakses un
kontroles centrs

Terminoloģija un klasifikācija

Terminoloģija

- Piešķir katram būtiskam jēdzienam savu apzīmējumu, lai to droši nošķirtu no citiem;
- Pamatvienība ir konkrēts termins (atsevišķs vārds vai vārdkopa);
- Lieto izziņas, mācību un komunikācijas procesā;
- Terminu skaits pārsniedz jēdzienu skaitu, jo aptver arī sinonīmus, vēsturiski lietotus apzīmējumus un rakstības variantus.

Klasifikācija

- Hierarhiska sistēma dažādu objektu grupēšanai, pēc vajadzības izvēloties detalizācijas pakāpi;
- Savstarpēji izslēdzošas uzskaites vienības, saglabājot iespējas veidot summējošas kategorijas;
- Lieto informācijas apkopošanai un uzskaitēi, veidojot vispārinājumus;
- Klasifikācijās izmanto nozares terminoloģiju, bet ne katra uzskaites vienība ir atsevišķs termins, nereti viena vienība atbilst daudziem terminiem.

Slimību profilakses un
kontroles centrs

SNOMED CT ieviešanas ceļa karte līdz 2030. gadam

Dr.med., Dzintars Mozgis,
SPKC direktora vietnieks
sabiedrības veselības un profilakses jautājumos

Slimību profilakses un
kontroles centrs

Vīzija un sagaidāmais rezultāts līdz 2029. gadam

SNOMED CT ir ieviesta Latvijas veselības aprūpes digitālajā ekosistēmā kā vienota un standartizēta klīniskā terminoloģija, kas uzlabo veselības aprūpes kvalitāti, datu savietojamību, klīnisko zināšanu izmantošanu un medicīniskās valodas attīstību latviešu valodā

Latvijā darbojas pilnvērtīgi nacionālie terminoloģijas pakalpojumi, kas nodrošina centralizētu piekļuvi SNOMED CT, Latvijas paplašinājuma uzturēšanu, terminu pārvaldību, integrācijas saskarnes un savietojamību ar veselības informācijas sistēmām

Terminoloģijas infrastruktūra ir kļuvusi par vienu no digitālās veselības pamata sastāvdaļām, nodrošinot kvalitatīvu, strukturētu un atkārtoti izmantojamu veselības datu apriti

2026. gads

I Izveidošanas posms

- Darbojas SPKC SNOMED CT Nacionālais izplatīšanas centrs,
- Izveidota terminoloģijas pārvaldības infrastruktūra
- Uzsākta Latvijas paplašinājuma veidošana
- Realizēti pirmie pilotprojekti e-nosūtījumu un skrīninga kolonoskopijas jomās

2027. gads

II Pakalpojumu izveidošanas, funkcionalitātes attīstīšanas un testēšanas posms

- Darbojas centrālais terminoloģijas serveris un terminoloģijas pārvaldības procesi
- Pieejams pirmais Latvijas SNOMED CT paplašinājuma izlaidums prioritārajās lietojumjomās
- Izveidota testēšanas vide sistēmu piegādātājiem un integratoriem
- Uzsākta e-recepšu, vakcinācijas, alerģiju un reģistrējamo infekcijas slimību datu strukturēšanas pilotēšana

2028. gads

III Ieviešanas un izmantošanas paplašināšanas posms

- SNOMED CT terminoloģijas pakalpojumi pieejami integrācijai E-veselībā
- Darbojas terminoloģijas serveris, portāls un API servisi
- Ieviesta lietošanas iespēja prioritārajās lietojumjomās
- Uzsākta izmantošana veselības reģistros un kvalitātes vadībā

2029. gads

III Ieviešanas un izmantošanas paplašināšanas posms

SNOMED CT integrēts Latvijas digitālās veselības ekosistēmā

Pieejami pilnvērtīgi nacionālie terminoloģijas pakalpojumi

Attīstīti klīnisko lēmumu atbalsta scenāriji un EVDT izmantošanas risinājumi

Sagatavota nākamā attīstības perioda ceļakarte

Slimību profilakses un
kontroles centrs

Prioritārās lietojumjomas (*use case*):

- skrīninga kolonoskopija
- e-nosūtījums
- e-recepte
- vakcinācija
- valsts apmaksātās skrīninga programmas
- reģistrējamās infekcijas slimības
- alerģijas

Slimību profilakses un
kontroles centrs

19 klīnisko hierarhiju domēni

Klīniskā atrade

Manipulācija, intervence

Ķermeņa anatomiskā struktūra

Organisms

Viela

Fizikālais spēks

Notikums

Novērojamais lielums

Paraugs

Stadijas un skalas

Vide vai ģeogrāfiska vieta

Sociālais konteksts

Situācija ar noteiktu kontekstu

Ārstniecības līdzekļi

Kvalifikācijas vērtība

Ierakstu artefakts

Fizisks objekts

Metadati

Speciāls jēdziens

Slimību profilakses un
kontroles centrs

Apakškopas un vērtību kopas(*subsets and value sets*) – praktiskās ieviešanas vienības

Piemēri:

Vakcinācija

- Gripas vakcinācija
- Bērnu vakcinācijas kalendārs
- Balstvakcinācija pret difteriju un stingumkrampjiem

Infekcijas slimības

- Obligāti reģistrējamās infekcijas
- Seksuāli transmisīvās infekcijas
- Vakcīnregulējamās infekcijas

Alerģijas

- Zāļu alerģijas t.sk. vakcīnu alerģijas
- Pārtikas alerģijas

Konkrēto SNOMED CT jēdzienu piemēri:

- vakcinācija pret masalām
- skrīninga kolonoskopija
- SARS-CoV2 infekcija

Slimību profilakses un
kontroles centrs

Projekta Nr. 4.1.1.4/2/25/I/002 virsmērķis

Rezultāts: Latvijā izveidoti priekšnosacījumi SNOMED CT un SSK-11 sistemātiskai ieviešanai veselības nozarē

- Izveidots un darbojas SNOMED CT Nacionālais izplatīšanas centrs
- Izstrādāta strukturēta lietotāju reģistrācijas, piekļuves tiesību pārvaldības un tehniskā atbalsta procesa kārtība
- Izveidots un publicēts SNOMED CT nacionālais paplašinājums
- Apmācīti SNOMED CT ieviešanā nodarbinātie
- Terminoloģiski validēti un publicēti vismaz 15 000 SNOMED CT jēdzieni, izveidotas vismaz 5 prioritārās tematiskās apakškopas un nodrošināta to izmantošana pilotprojektos
- Nodrošināta SSK-11 izmantošana nāves cēloņu kodēšanai

Slimību profilakses un
kontroles centrs

Ieviešanas līmeņi

- **Minimālais SNOMED CT ieviešanas līmenis** – iztulkoti un validēti ~ 10 000 termini
- **Funkcionāls SNOMED CT ieviešanas līmenis** – iztulkoti un validēti ~ 20 000 – 30 000 termini
- **Plašs SNOMED CT ieviešanas līmenis** – tiek izmantots šādos procesos:
 - nosūtījumi
 - laboratoriskās analīzes
 - valsts apmaksātais skrīnings

Iztulkoti un validēti ~ 50 000 – 75 000 (plānotais maksimums ap 180 000) termini

Slimību profilakses un
kontroles centrs

SNOMED CT ieviešanas ieguvumi

- Vienota un precīzāka slimību, novērojumu un manipulāciju klasifikācija
- Mazāka nepieciešamība manuālai datu kodēšanai
- Automātiski brīdinājumi un atgādinājumi ārstiem
- Vienota klīnisko datu izpratne starp ārstniecības iestādēm
- Klīnisko lēmumu atbalsta sistēmu attīstības iespējamība
- Viegāka klīnisko vadlīniju ieviešanas uzraudzība
- Mazāka atkarība no brīvā teksta medicīniskajā dokumentācijā
- Labāka savietojamība starp informācijas sistēmām
- Vienkāršāka reģistru un E-veselības datu integrācija
- Iespēja analizēt klīniskos datus dažādos detalizācijas līmeņos
- Strukturētu veselības datu izmantošana sekundāri, piemēram, pētniecībā

SNOMED CT – no nestrukturētiem datiem uz precīzu un atkārtoti izmantojamu informāciju

Pašlaik:

- ~80% medicīniskās dokumentācijas ir brīvā teksta un papīra formātā
- kodētajā informācijā novēro ~15-25% neprecizitāšu vai kļūdu

Ar SNOMED CT ieviešanu:

- terminoloģija darbojas fonā, nevis uzliek papildu slogu ārstam
- kodēšana ir automātiska un standartizēta
- kodēšanas kļūdu samazinājums par 12-20 procentpunktiem
- būtiski pieaug informācijas meklēšanas, savietojamības un sekundārās izmantošanas iespējas

Slimību profilakses un
kontroles centrs

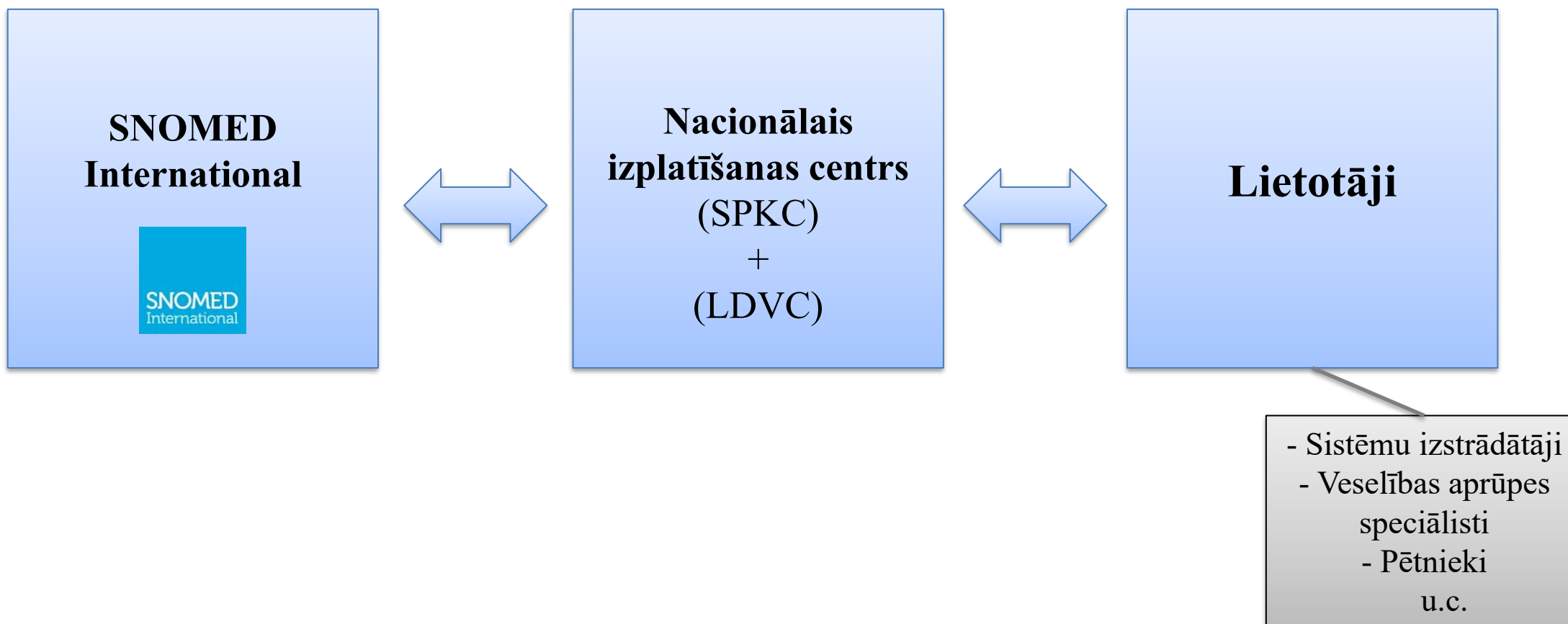
SNOMED CT Latvijas Nacionālā izplatīšanas centra darbība

Patrīcija Kovaļevska,
SPKC vecākā veselības aprūpes analītiķe,
MSc "Health Informatics", Karolinska Institutet

Slimību profilakses un
kontroles centrs

SPKC kā SNOMED CT Nacionālais izplatīšanas centrs Latvijā

Licenču veidi

Affiliate licence – piešķir tiesības izmantot SNOMED CT atbilstoši licences un konkrētās teritorijas nosacījumiem.

National licence – dalībvalsts izsniegta licence, kas nosaka SNOMED CT izmantošanas nosacījumus valstī un ietver tiesības izmantot nacionālo paplašinājumu.

Sub-licence – Affiliate licences turētāja piešķirtas tiesības izmantot SNOMED CT tā nodrošinātā produkta vai pakalpojuma ietvaros.

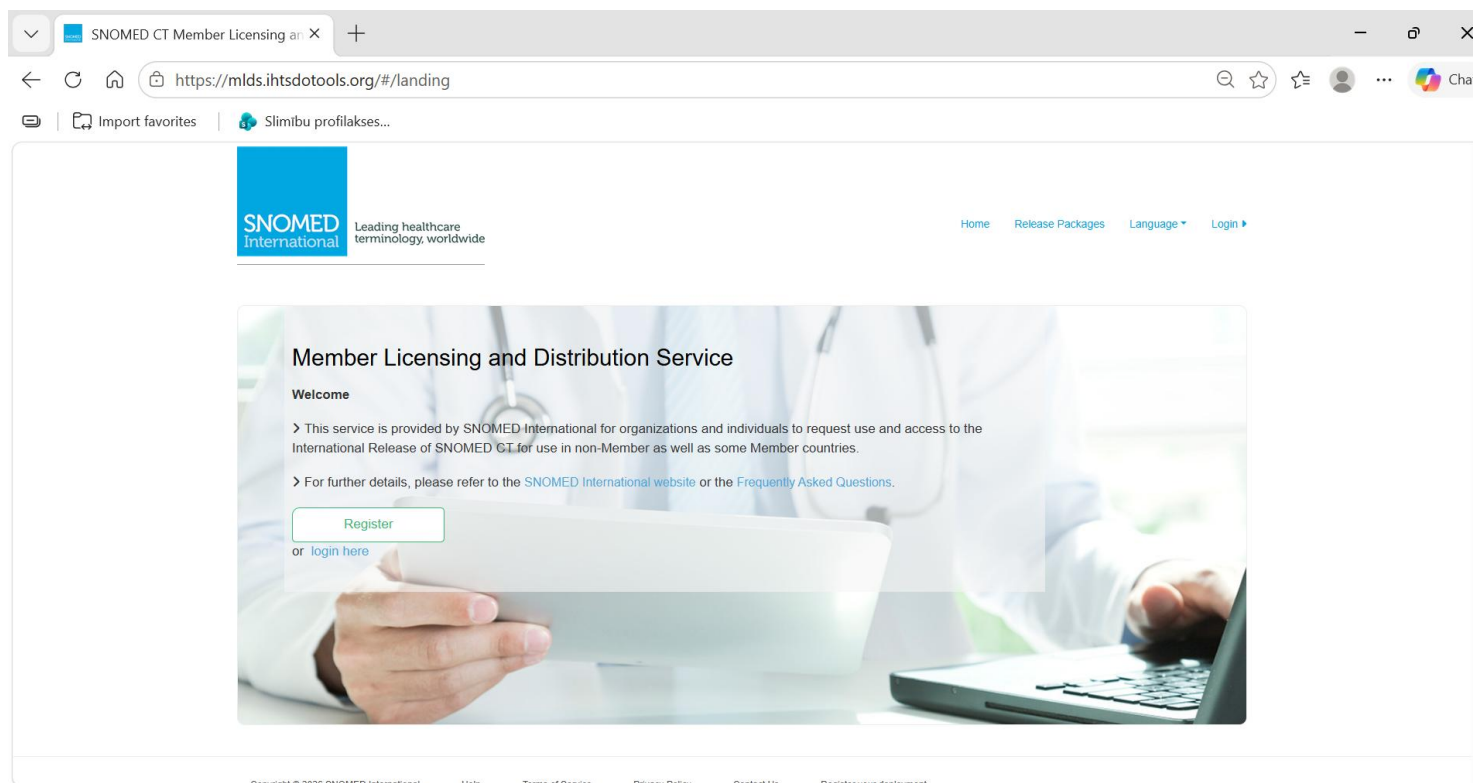
Pārskatāmi par licencēm šeit: [Licensing | Practical Guides Vendor Introduction to SNOMED CT | SNOMED International Documents](#)

Slimību profilakses un
kontroles centrs

Pieteikšanās licences saņemšanai (1)

Pieteikšanās notiek, izmantojot **Dalībnieku licencēšanas un izplatīšanas servisu** (*Member Licensing and Distribution Service*)

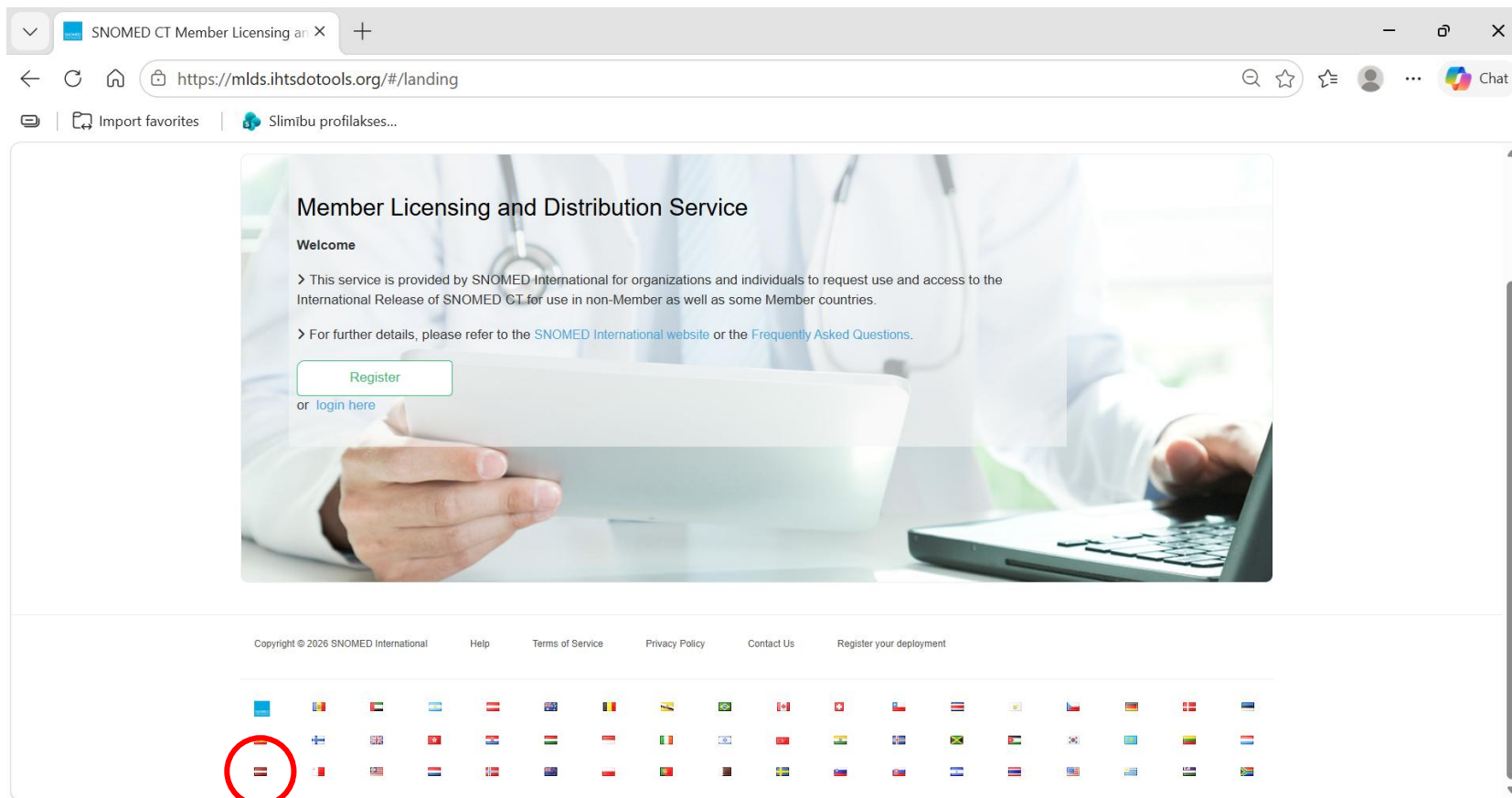
Saite uz MLDS: [SNOMED CT Member Licensing and Distribution Service](https://mlds.ihtsdotools.org/#/landing)

Slimību profilakses un
kontroles centrs

Pieteikšanās licences saņemšanai (2)

Izvēloties Latviju → pieteikums nonāk SPKC

Slimību profilakses un
kontroles centrs

Pieteikuma anketa licences saņemšanai (1)

SNOMED CT Member Licensing an X

https://mlds.ihtsdo.org/#/affiliateRegistration

Import favorites | Slimību profilakses...

SNOMED International Leading healthcare terminology, worldwide

Dashboard Usage Reports Release Packages Language Patricija Kovaļevska

Latvia

Affiliate Registration

→ Usage Type

Please select the conditions that the product will be used under:

Usage Type:
Commercial - Developer, Vendor or Terminology provider

Subtype:
Vendor

→ Contact Information

Name: Patricija Kovaļevska
Email: patricija.kovalevska@spkc.gov.lv

Landline Phone Number:
+371

Extension:

Mobile Phone Number:
+371

Slimību profilakses un
kontroles centrs

Pieteikuma anketa licences saņemšanai (2)

SNOMED CT Member Licensing an X

https://mlds.ihtsdotools.org/#/affiliateRegistration

Import favorites Slimību profilakses...

→ Organization Member: Latvia

Organization Name:*
Org name

Organization Type:*
Healthcare Application Developer

Address:*
123 Somewhere Avenue

City:* City **Post Code:*** Post Code

Country: Latvia

Alternate Email:*
JohnSmith@OrganizationABC.com

Third Email:*
JohnSmith@OrganizationABC.com

License Usage 2026-01 - 2026-12

Please fill out any known usage information at this time, you will be asked to confirm usage once your application is approved.

License Type: Commercial

Current Usage:*

Slimību profilakses un
kontroles centrs

Pieteikuma anketa licences saņemšanai (3)

SNOMED CT Member Licensing an X

https://mlds.ihtsdotools.org/#/affiliateRegistration

Import favorites Slimību profilakses...

→ License Usage 2026-01 - 2026-12

Please fill out any known usage information at this time, you will be asked to confirm usage once your application is approved.

License Type: Commercial

Current Usage:*

Planned Usage:*

Purpose:*

Implementation Status:*

In Planning Stage

Countries in Use

Select the non-member countries in which SNOMED CT will be used.

List of Countries

Home Country: Latvia

Slimību profilakses un
kontroles centrs

Pieteikuma anketa licences saņemšanai (4)

SNOMED CT Member Licensing an X

https://mlds.ihtsdotools.org/#/affiliateRegistration

Import favorites Slimību profilakses...

→ Countries in Use

Select the non-member countries in which SNOMED CT will be used.

List of Countries Home Country: Latvia

Search Countries

Afghanistan
Aland
Albania
Algeria

+Add Country

Sublicensed Institutions

A country needs to be selected before entering Sublicensed Institutions.

Other Activities

Affiliates are required to notify SNOMED International prior to engaging in any activities that do not fall within the existing categories at which time the SNOMED International will determine the appropriate Fee Structure for the activity in question.

Please describe activity below.

Slimību profilakses un
kontroles centrs

Pieteikuma anketa licences saņemšanai (5)

SNOMED CT Member Licensing an X

https://mlds.ihtsdotools.org/#/affiliateRegistration

Import favorites Slimību profilakses...

Data Creation Systems: Independent Practices: 0 Hospitals/Institutions: 0
Data Analysis Systems : Systems: 0 Data: 0

→ Other Activities

Affiliates are required to notify SNOMED International prior to engaging in any activities that do not fall within the existing categories at which time the SNOMED International will determine the appropriate Fee Structure for the activity in question.
Please describe activity below.

SNOMED CT Agreement

SNOMED License

☒ I agree to the license

Start Registration

Copyright © 2026 SNOMED International Help Terms of Service Privacy Policy Contact Us Register your deployment

Slimību profilakses un
kontroles centrs

MLDS sistēmas pārskats

SNOMED CT Member Licensing an

+

← → ↻ 🏠 🔒

https://mlds.ihtsdotools.org/#/userDashboard

🔍 ☆ ⋮ 👤 ... Chat

📁

Import favorites

👤 Slimību profilakses...

SNOMED
International

Leading healthcare
terminology, worldwide

Latvia

Dashboard Usage Reports Release Packages Language ▾ Patricija Kovaļevska ▾

Welcome Patricija Kovaļevska

Usage Reports [View All >>](#) [+ New Report](#)

Report Date	Hospitals	Practices
2026-01 - 2026-12	0	0

Applications

Type	Date	Status	View
Primary	2026-09-23	Submitted	Edit

Account Information

Affiliate No: 1839131

Account Standing: Applying

Slimību profilakses un
kontroles centrs

SNOMED CT izmantošanas reģistrēšana MLDS

SNOMED CT Member Licensing an X

https://mlids.ihtsdotools.org/#/usageReport/usageLog/1839188

Import favorites Slimību profilakses...

Sublicensed Institutions

Latvia

X Remove Country

Hospital(s)/Institution(s)

+ Add Hospital/Institution

Name	Started to Use	Ceased Use	Note
------	----------------	------------	------

Practice(s)

Edit Practices

Practices: 0

Data Analysis

Edit Data Analysis

Hospitals providing staff to practices: 0

Data Creation Systems: Independent Practices: 0 Hospitals/Institutions: 0

Data Analysis Systems : Systems: 0 Data: 0

Other Activities

Slimību profilakses un
kontroles centrs

Aktuālie darbības virzieni

1. Latvijas paplašinājumā jēdzienu kopu publicēšana (SPKC)
2. Pieteikšanās licences saņemšanai (SPKC)
3. Licences saņemšana (SPKC)
4. Piekļuve Latvijas SNOMED CT paplašinājumam (SPKC)
5. SNOMED CT integrācijas uzsākšana (sistēmu izstrādātāji)
6. Pieslēgšanās e-veselībai (LDVC)

Saziņai: snomed@spkc.gov.lv

Slimību profilakses un
kontroles centrs

Laipns aicinājums izmantot ***SNOMED CT E-Learning Platform***

Pamatprasība ir SNOMED CT pamata kurss (*Foundation Course*)

Ievads ieviešanā (*Introduction to Implementation*):

- Saturs un funkcionalitāte (*Content and Features*)
- Apakškopas un vērtību kopas (*Subsets and Value Sets*)
- Datu analītika (*Data Analytics*)
- Datu apmaiņa (*Data Exchange*)
- Klīnisko lēmumu atbalsts (*Clinical Decision Support*) u.c.

Slimību profilakses un
kontroles centrs

Paldies!

